

Van: Henk Pruis <henk.pruis@xxxx>

Verzonden: donderdag 30 november 2023 17:52

Aan: Kraai, Erik <Erik.Kraai@acoi.nl>

Onderwerp: Samenvatting belangrijkste punten

Beste Erik,

Ik heb even een korte samenvatting gemaakt van de belangrijkste punten die vandaag zijn besproken:

Ik heb zelf nooit aan een vliegtuigonderzoek meegewerkt dat moest worden heropend, maar ik weet dat in het ongeval in FARO uit 1992 opnieuw is onderzocht: over dat ongeval kan en wil ik geen uitspraken doen;

Vanuit mijn baan bij EASA heb ik in de afgelopen jaren sinds 2005 nooit meegemaakt dat een onderzoek werd heropend, omdat er geen geldige redenen waren om het onderzoek te heropenen, noch dat er sprake was van het openbaren van de onderliggende documenten. Ongevallenonderzoek moet erg zorgvuldig (dus ook onafhankelijk van de politiek en andere belangengroepen zijn) zijn opdat de wereld geen vertrouwen in de luchtvaart verliest. De luchtvaart is erg gevoelig voor verlies aan vertrouwen;

Ik moet wel zeggen dat bijvoorbeeld van TWA flight 800 uit 1996 het onderzoek langer dan 5 jaar heeft geduurd, en daar was ook veel kritiek op, maar de kwaliteit van het rapport was volgens mij zo goed, dat het ongevallen rapport zonder meer voldoende duidelijk was (andere mening kunnen natuurlijk blijven bestaan): het ELAL-rapport was eigenlijk zeer beknopt en had wel beter verklarend kunnen zijn (geen hoofdprijs voor geweldige communicatie en voor een publieke uitleg: dat had beter moeten);

Bij TWA flight 800 is door de FBI en de CIA erg veel aandacht besteed aan de reconstructie van ooggetuigenverklaringen, en de FBI en CIA files zijn gepubliceerd. Er bestonden vele complottheorieën dat het vliegtuig door een missile van de Marine was neergeschoten. Men moest toen wel aandacht aan de getuigen besteden en heeft dat gedocumenteerd en vrijgegeven;

In principe heeft niemand bij het ongevallenonderzoek ELAL 1862 iets te verbergen gehad (maar vanzelfsprekend wordt niet alles gedeeld: er vinden weldegelijk afwegingen plaats wat wel en wat niet aan de pers wordt gecommuniceerd: hoofdzaken werden van bijzaken onderscheiden en er stond een grote druk op het onderzoek) en dat is ook nogmaals middels een parlementaire enquête onderzocht: men heeft alle documenten kunnen inzien en men heeft daar vol overtuiging aan meegewerkt om afgewaaide verhalen te ontzenuwen, maar helaas...het master frame van de complotten is blijven bestaan;

In het ELAL 1862 onderzoek zoals dat voorligt, is een heropening van het onderzoek niet aan de orde: men bestrijdt de hoofdoorzaak en de aanbevelingen niet, alhoewel er vragen bestaan waarom het vliegtuig nu specifiek in de Bijlmer is neergestort. Een aantal speurders zoekt ook naar andere informatie, die er mogelijk helemaal niet is: het is ook duidelijk dat sommige speurders eigenlijk het ongeval nooit goed begrepen hebben of teruggrijpen op onzorgvuldig geverifieerde informatie aan het begin van het onderzoek: aan hun uitleg te zien is het duidelijk dat ze verkeerde conclusies trekken: met name meneer V. Dekker (voorbeelden werden besproken);

Er is natuurlijk een maatschappelijk belang: burgers willen hun overheid vertrouwen en de overheid wil zelf ook door burgers worden vertrouwd": zijn er niet een aantal voorbeelden die duidelijk maken dat er goed onderzocht is en die vrijgegeven kunnen worden? Bijvoorbeeld data omtrent het nooit gemaakte 3e

rondje, of de vaststelling dat de motoren normaal functioneerden tot ze afbraken? Een vrijgave en uitleg van bepaalde informatie schaadt het belang van de overheid of bij het ongeval betrokken partijen niet (in ieder geval niet die van personen of Boeing/ELAL etc.);

Er zou geïnventariseerd kunnen worden wat de grootste vragen zijn van de belanghebbenden zijn en dan gericht informatie vrij te geven, en nogmaals specifiek uit te leggen: het heeft weinig zin om alle DFDR data "over de balk te gooien" en het resultaat af te wachten want er kan ook heel veel fout begrepen en fout uitgelegd worden en dan roept elk nieuw antwoord 3 nieuwe vragen op, bovendien is alles toch al door de Parlementaire Enquête Commissie bekeken en uitgelegd in het rapport "Beladen Vlucht". Dat sommigen vinden dat dat rapport teleurstellend was is echter geen reden om alles na 30 jaar maar open te gooien: er moeten betere redenen zijn en ook de aanvragers moeten hun vragen en het maatschappelijke belang kunnen onderbouwen;

De vraag is of bijvoorbeeld de onafhankelijke OVV of een ander onafhankelijk orgaan behulpzaam zou kunnen zijn? De OVV heeft een goede reputatie, kan expertise aanboren, en zou wellicht nog eens kunnen uitleggen dat er toch echt goed onderzocht is (misschien een observer groep afvaardigen van de Vereniging van Nederlandse Onderzoeksjournalisten?). Maar misschien heeft de OVV helemaal geen tijd of zin. Voordeel zou kunnen zijn dat het proces enigszins gedepoliteerd wordt;

Eigenlijk kunnen de meeste vragen zonder de opening van het NA goed worden uitgelegd en verklaard, maar wil 'men' dat ook soms door een flinke confirmation bias 'bewust' niet zien. Daarom heeft Henk Pruis contact gezocht met journalisten, o.a. Dekker, Oranje, en is hij wezen praten bij de secretaris van de Werkgroep Vliegverkeer Bijlmermeer Lony Wesseling en heeft hij meegeholpen om zaken uit te zoeken. Ook heeft hij moeite gedaan om bij de documentaires Murky Skies en documentaire Rampvlucht input te geven, maar helaas krijgt hij de feitengetrouwe waarheid niet boven tafel omdat het masterframe gif-dooftop affaire nog steeds springlevend is hetgeen een neutrale op feiten gebaseerde informatievoorziening overschaduwet: vandaar wat ongewoon tegengas van iemand die onder ede getuigenissen voor een parlementaire enquête heeft moeten afleggen en die een grote dossierkennis van de vliegramp Bijlmer heeft. Er is geen verder contact ontstaan tussen Henk Pruis en Vincent Dekker na hun kennismaking bij de opnamen van de documentaire rampvlucht;

soms is ongevallen onderzoek zwart - wit en zijn er duidelijke feiten, en soms is de uitkomst van een grote groep experts een 'best engineering judgement' of een best mogelijke inschatting of interpretatie. Daar loop je soms tegenaan, en soms loop je tegen een 'gebrek aan bewijs' aan (dat is niet hetzelfde als een dooftop maar een doodlopend spoor"): men is in een ICAO Annex 13 onderzoek niet op zoek naar schuldigen maar naar lering trekken en het voorkomen van een nieuw ongeval: de maatschappij zoekt echter wel naar de beantwoording van de schuldvraag;

Het concept van het rapport van vooronderzoek was vertrouwelijk: er zijn visies ingebracht door de openbare zitting in oktober 1993: ik begrijp niet zo goed waarom dat confidentiële rapport niet openbaar zou kunnen zijn, maar misschien dat de betrokken partijen zoals Boeing en ELAL of de Israëliëse regering er moeite mee zouden kunnen hebben dat men zich niet aan IACO Annex 13 standards houdt en wil men een internationaal precedent voorkomen. Ik dacht dat het rapport juist verbeterd was naar aanleiding van opmerkingen en vragen uit de Nederlandse samenleving (verarmd uranium, vermelding situatie Bertholet....moet ik nog even nakijken).

Ik ben zelf best positief dat er na 30 jaren nog heel veel goed uit te leggen is over het onderzoek naar de vliegramp, met of zonder vrijgaven van gedeelten van het NA. Daar is door Heert Tigchelaar, en mijzelf het afgelopen jaar hard aan gewerkt.

Het doel is om nu en 30 jaar na de Bijlmerramp bij te dragen aan de open overheid, aan onze betrokkenheid bij de Bijlmerbewoners en in de hoop dat men zich realiseert dat iedereen, maar ook de overheid, hard gewerkt heeft om duidelijkheid over de ramp te verkrijgen en herhaling te voorkomen. Van het ongeluk moeten we allemaal zien te leren, en zeker ook enkelen in de media die naar mijn mening grensoverschrijdend bezig zijn geweest (met name de heruitgave van Going Down Going Down van Dekker in 2022').

Het is (mezelf) duidelijk dat de drama en documentaire serie rampvlucht, de heruitgave van Dekker's boek GDGD geen positieve bijdrage hebben geleverd aan verwerkingsproblemen in de Bijlmer en aan de vertrouwensrelatie tussen de burger en de overheid.

De regisseur van de KRO-NCRV documentaire rampvlucht heeft mij medewerking gevraagd om 'iets te doen' om het leed van de Bijlmerbewoners te verzachten door duidelijkheid te verschaffen, maar daar is het ook bij gebleven...jammer genoeg blijft daardoor het beeld hangen dat het leed van mensen spannende boeken en emotie-tv oplevert zonder ook maar enige moeite te hoeven doen om een bijdrage aan de waarheid te leveren. Maar ook dat misinformatie in een open samenleving tot politieke spelletjes kan leiden en zelfs op basis van verkeerde informatie politiek partijen 'bewerkt' worden. Dat laatste is uiteraard mijn persoonlijke mening.

Mochten er vragen zijn, of zou ik kunnen helpen, dan zeg ik alle medewerking toe.

Allerbeste groet, Henk Pruis